

HS SEURAA : Suomessa koulutyöhän ehkä muutoksia – HS:n päivittyvä seuranta koronaviruksesta

HS SEURAA : Trumpin Euroopan maille asettama matkustuskielto iskee "erittäin kovaa" lentoyhtiöihin, pörssit syöksyvät

Kotimaa | Rikollisuus

Poliisi jättää tutkimatta kymmeniätuhansia rikoksia vuodessa – nyt apulaisvaltakunnansyyttäjä kertoo, miksi siitä pitäisi huolestua

Poikkeukseksi tarkoitettu esitutkintojen rajoittaminen on kaikkea muuta kuin poikkeus. Trendi voi heikentää yleistä lainkuuliaisuutta, pelkää apulaisvaltakunnansyyttäjä Jukka Rappe.

Tilaa jille

Jukka Rappen mukaan tutkimatta jää etenkin rikollisuutta, jota ihmiset tavanomaisesti kohtaavat. Kuva: KAISA RAUTAHEIMO / HS

Susanna Reinboth HS

Julkaistu: 2:00, Päivitetty 7:23

POLIISI sai kesällä 2018 ilmoituksen 13-vuotiaalle tytölle tulleista uhkaavista Snapchat-viesteistä. Lähettäjäksi epäiltiin tytön luokkatoveria, mutta esitutkinnassa viestittelijää ei saatu selville.

Poliisi esitti syyttäjälle, että tutkinta laittomasta uhkauksesta lopetetaan kustannussyistä. Tutkinta olisi siis liian työläs hyötyyn nähden. Seuraavaksi olisi tehtävä oikeusapupyynnö ulkomaille, mutta edes sitä kautta viestittelijä ei välttämättä selviäisi.

Syyttäjä hyväksyi poliisin ehdotuksen. Tutkinta lopetettiin.

Tytön vanhemmat veivät asian valtakunnansyyttäjän toimistoon ratkaistavaksi. Päätös muuttui: apulaisvaltakunnansyyttäjä **Jukka Rappe** määräsi, että tutkintaa on jatkettava.

Rappe huomautti, että ennen kuin tutkinta voidaan lopettaa kustannussyistä, kustannuksista pitäisi olla tarkka käsitys. Lopettaminen on hyväksyttävää vain, jos tapaus on omassa lajissaan tavanomaista suuritöisempi.

”Säännöksen tarkoitus ei ole kaavamaisesti lopettaa esitutkintaa mahdollisesti työläissä ja samalla vähäisissä asioissa.”

Oikeusapupyynnön tekeminen on normaalia esitutkintaa eikä se

Tervetuloa vastaamaan Helsingin Sanomia koskevaan kyselyyn.

Vastaamalla osallistut myös 50 euron arvoisen lahjakortin arvontaan.

[Osallistu >>](#)

Luetuimmat

1 Päivittyvä seuranta | Suomessa "koulutyötä voidaan paikoin joutua järjestämään toisin" koronaviruksen takia, sanoo ministeri Li Andersson

2 Koronavirus | Trump kieltää matkustamisen 26 Euroopan maasta Yhdysvaltoihin koronaviruksen takia, Suomi kuuluu joukkoon

3 Kirjoittaminen | Tämän käsialasi voi paljastaa sinusta – Kirjoittaminen on valtavassa muutoksessa, ja se näkyy yhä useamman kirjoitustyylistä

[Tilaa jille](#)

4 Talousvaikutukset | Trumpin päätös sai pörssit syöksyyn – Ekonomisti: iskee kuluttamiseen, joka on ollut "maailmantalouden moottori"

5 Varautuminen | Ruotsi luopui koronan tartuntaketjujen tunnistamisesta ja ryhtyi epidemiatoimiin – Milloin Suomi seuraa perässä?

6 HS-analyysi | Risteily-yhtiöiden pahimmasta painajaisesta tuli totta

vielä tarkoita, että kustannukset olisivat poikkeuksellisen suuret, Rappe jatkoi.

Hänen mielestään myös tärkeä yksityinen etu vaati tutkinnan jatkamista. Nuoren tytön henkeä ja terveyttä oli viesteissä uhattu ja häntä oli nimitelty loukkaavasti.

”Tämän kaltaisella tapahtumalla on potentiaalisesti suuri kielteinen vaikutus lapsen elämään, erityisesti, jos tekijää ei saada selville. Lapseen kohdistuvassa laittomassa uhkauksessa tärkeä yksityinen etu lähtökohtaisesti vaatii esitutkinnan jatkamista, kun mahdollisia tutkintatoimenpiteitä on käytettävissä.”

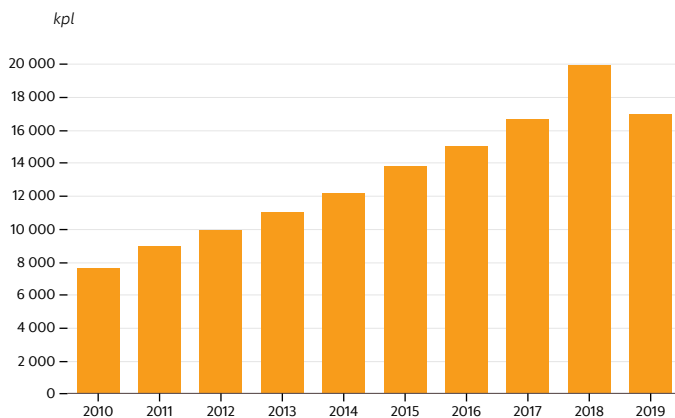
SAMANLAISTA ohjeistusta Rappe on joutunut antamaan viime vuosina usein. Syyttäjät lopettavat poliisin esityksestä rikostutkintoja sitä tahtia, että vauhti hirvittää Syyttäjälaitoksen johtoa.

Tilastot osoittavat, että poikkeukseksi tarkoitettu esitutkintojen rajoittaminen on kaikkea muuta kuin poikkeus.

Viime vuonna poliisi toi syyttäjien pöydälle 16 948 esitystä siitä, että pääsäännöstä poiketen esitutkintaa ei toimitettaisikaan. Määrä on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2010. Samalla syyttäjien käsittelemien asioiden määrä on pudonnut noin 77 000 tapauksesta hieman yli 69 000 tapaukseen.

Esitutkinnan rajoittamiset

Syyttäjien käsittelemät esitutkinnan rajoittamisasiat 2010-2019

Lähde: Valtakunnansyyttäjän toimisto

Joissakin rikostyypeissä, kuten kunnianloukkauksissa ja lievissä pahoinpitelyissä, syyttäjät tekevät jo enemmän päätöksiä esitutkinnan rajoittamisesta kuin siitä, nostetaanko asiassa syyte vai ei.

7 Kommentti | Suomen koronavirustartunnat kasvavat Ruotsin tahdissa – Kovat rajoitustoimet pitäisi aloittaa Suomessa jo tänään

8 Koronavirus | Näyttelijä Tom Hanksilla koronavirustartunta

9 Ihmiset | Kun tapaavat uuden ihmisen, yksi kysymys paljastaa, oletko ennakkoluuloinen – Tästä syystä meillä on stereotyyppioita ja näin niistä pääsee eroon

10 HS-testi | HS testasi kaupan guacamolea, ja yli puolet tuotteista oli suorastaan surkeita – raadilla oli selkeät suosikit

[Tilaa jille](#)

[Näytä lisää](#)

Osaston uusimmat

7:23 **Rikollisuus** | Poliisi jättää tutkimatta kymmeniätuhansia rikoksia vuodessa – nyt apulaisvaltakunnansyyttäjä kertoo, miksi siitä pitäisi huolestua

[Tilaa jille](#)

6:06 **Koulut** | Kun Emma Koponen palasi Pekingistä Lahteen, hän sai vastaansa koronaviruspelon: töihin ei saanut mennä, äiti ei halunnut tavata, ja lapset juoksivat karkuun

6:06 **Varautuminen** | Ruotsi luopui koronan tartuntaketjujen tunnistamisesta ja ryhtyi epidemiatoimiin – Milloin Suomi seuraa perässä?

2:00 **Joukkoliikenne** | Tampereelle valmistuu pian uudenlainen luotiratkikka – huippunopeus tuntuvasti Helsingin raitiovaunuja suurempi

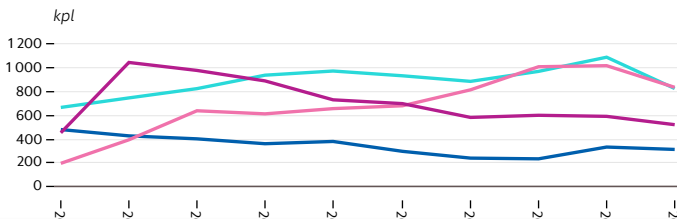
19:57 **Koronavirus** | Hiihtoreissulta palanneen suomalaismiehen lievä kuume paljastui koronaksi – Tartunta ei tullut mieleenkään ennen kuin THL määritteli Tirolin epidemia-alueeksi

18:20 **Rikokset** | Poliisi epäilee: Suomessa asuva mies tehnyt murhia ja värvännyt lapsisotilaita Liberian sisällissodassa

18:03 **Kuluttajansuoja** | Tukesin testi: Kalliiden merkkisilmälasien kehykset voivat olla terveydelle vaarallisia – ”herää kysymys, onko turvallisuuteen panostettu riittävästi”

Kunnianloukkaukset ja lievät pahoinpitelyt

Syyttäjien käsittelemät esitutinnan rajoittamisasiat ja syyteasiat 2010-2019

Etusivulle

- Kunnianloukkaus, syyteasia
- Lievä pahoinpitely, rajoitusasia
- Lievä pahoinpitely, syyteasia

Lähde: Valtakunnansyyttäjän toimisto

Vaikka esitutinnan rajoittamisasioiden määrässä oli viime vuonna pieni notkahdus, suuresta trendin muutoksesta se ei kerro.

Rajoittamispäätökset ovat kasvaneet rajusti jo vuosien ajan. Yhä useampi rikos jää siis tutkimatta.

RAPPE huomauttaa, että tutkimatta jäävät jutut on tyypillisiä massarikoksia, siis juuri sellaisia, jotka kohdistuvat laajoihin ihmispiireihin.

”Se on sitä rikollisuutta, jota ihmiset tavanomaisesti kohtaavat. Uskoisin, että rajoitettavaksi tulevien joukossa on hirveästi sellaisia rikoksia, jotka eteenpäin vietyinä saattaisivat päätyä moderneihin yhdyskuntaseuraamuksiin. Niiden teho on osoitettu varsin hyväksi.”

Rikollisuuden laadussa tai määrässä tapahtuneet muutokset eivät selitä rajoituspäätösten määrän nopeaa nousua, Rappe toteaa. Kyse on lähinnä viranomaisten resursseista. Poliisit esittävät esitutinnan rajoittamista, koska resurssit eivät riitä rikosilmoitusten tutkimiseen.

Vaikka tutkinnan rajoittamista koskeva lainkohta sallii tulkintaa, päätökset eivät aina pysy lain rajoissa. Syyttäjät saattavat lopettaa tutkintoja myös tapauksissa, joissa laki ei sitä sallisi.

Väärrien päätösten yleisyyttä Rappe ei osaa arvioida. Syyttäjälaitoksen johto näkee vain ne tapaukset, jotka tulevat heidän pöydälleen kanteluina.

”Huolestuttavaa on, että tämän vähäisen kantelumäärän perusteella päätöksissä on aika usein havaittavissa virheitä.”

16:42 **Kommentti** | Suomen koronavirustartunnat kasvavat Ruotsin tahdissa – Kovat rajoitustoimet pitäisi aloittaa Suomessa jo tänään

16:20 **Koronavirus** | Poliisi lopettaa puhallusratsiat koronaviruksen takia

Näytä lisää

Jukka Rappen mukaan tutkimatta jää etenkin rikoksia, joita ihmiset tavanomaisesti kohtaavat. Kuva: ANTTI AIMO-KOIVISTO / LEHTIKUVA

YKSI tulkintaongelmia aiheuttavista asioista koskee yleisen tai yksityisen edun määrittelmää. Laki nimittäin sallii tutkinnan rajoittamisen vain, kun tärkeä yleinen tai yksityinen etu ei vaadi tutkinnan jatkamista.

Rappe on tehnyt tästä kysymyksestä lukuisia linjauksia.

Tammikuussa hän esimerkiksi kumosi päätöksen, jossa syyttäjä oli lopettanut esitutkinnan ajokoulun opettajaan liittyvässä jutussa.

Opettaja oli saanut potkut sen jälkeen, kun ajo-oppilas oli väittänyt miehen kosketelleen häntä asiattomasti opetuksen aikana. Opettaja teki ilmoituksen kunnianloukkauksesta, mutta poliisin esityksestä syyttäjä päätti lopettaa esitutkinnan.

Syyttäjä perusteli päätöstään sillä, että kyse oli sana vastaan sana -tilanteesta, joten näyttöä tuskin saataisiin. Hänen mielestään myöskään tärkeä yleinen tai yksityinen etu ei vaatinut rikostutkinnan jatkamista.

Rappe oli toista mieltä. Hän muistutti, että esitutkinta voidaan lopettaa näytön puutteeseen perustuvalla rajoittamispäätöksellä vain hyvin poikkeuksellisissa tilanteissa. Pääsääntö on tutkintapakko: lain mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, jos on syytä epäillä rikosta.

TÄSSÄ tapauksessa esitutkinta lopetettiin ennen kuin sen enempää opettajaa kuin oppilastakaan oli kuultu. Oli siis ennenaikaista päätellä, ettei tutkinnassa saataisi näyttöä rikoksesta.

”Huomioon ottaen rikosepäilyn luonne tällainen päätelmä voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun tiedetään, ovatko kertomukset tosiasiallisesti ristiriitaiset, ja miltä osin”, Rappe huomautti.

Myös tärkeä yksityinen etu vaati tutkinnan jatkamista. Opettaja oli saanut potkut väitteillä, jotka olivat hänen mukaansa valheellisia.

Esitutkinnan lopettamisen takia opettajalla ei ollut mahdollisuutta ryhtyä peräämään oikeuksiaan muillakaan keinoilla. Kannot lyötiin kiinni ennen kuin hänelle oli selvinnyt, kuka häntä vastaan oli tehnyt ilmoituksen ja millaisesta tilanteesta.

Rappe muistuttikin, että myös vähäinen yksityinen etu voi edellyttää esitutkinnan jatkamista siihen asti, että uhri on saanut käyttöönsä riittävät eväät jatkotoimia varten.

Uhrilla on toissijainen syyteoikeus, eli hän voi itse nostaa syytteen epäiltyä vastaan, jos syyttäjä ei sitä tee. Lisäksi hän voi ryhtyä perimään korvauksia kärsimästään vahingosta.

RAJOITUSPÄÄTÖSTEN suuri määrä viestii Rappen mukaan siitä, että säännöksen soveltaminen näyttää yksinkertaiselta ja nopealta. Kriminaalipoliittisesti asia ei kuitenkaan ole yksinkertainen.

Hän on huolissaan trendin välittämästä viestistä.

”Kriminaalipoliittisesta näkökulmasta rikosten syytteeseen saattamisen päätavoite on rikollisuuden ja sen aiheuttamien

vahinkojen hillitseminen. Jos aina vain enemmän epäiltyjä rikoksia ja niillä aiheutettuja vahinkoja jää rikosprosessin ulkopuolelle kokonaan käsittelemättä, kansalaisille syntyy käsitys, että yhteiskunta ei välitä minun jutustani.”

Tämä voi avata tietä omankädenoikeudelle ja yleisen lainkuuliaisuuden heikentymiselle, Rappe pelkää.

”Jos kansalainen näkee, että viranomaisorganisaatio ei välitä, hän voi miettiä, pitääkö hänenkään välittää lainkuuliaisuudesta.”

Tästä on kyse

Poliisi voi esittää syyttäjälle tutkinnan rajoittamista

- Ehdotuksen esitutkinnan rajoittamisesta tekee tutkintaa johtava poliisi.
- Päätöksen rajoittamisesta tekee syyttäjä.
- Rajoittaminen tarkoittaa, että esitutkintaa ei aloiteta tai jo aloitettu esitutkinta lopetetaan.
- Päätös voidaan tehdä, jos syyttäjä arvioi, ettei syytettä kuitenkaan nosteta.
- Tutkinta voidaan lopettaa, jos esitutkinnasta uhkaa tulla kallis, asia on vähäinen tai epäilty on nuori.
- Edellytyksenä lopettamiselle on, ettei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi esitutkinnan jatkamista.

Jaa

Tallenna

Kommentoi

Seuraa uutisia tästä aiheesta

Rikokset

Seuraa

Poliisi

Seuraa

Susanna Reinboth

Seuraa

Luitko jo nämä?